

PRIJEDLOG ZAKONA O REGIONALNOM RAZVOJU REPUBLIKE HRVATSKE

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovog Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1., Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine 41/01 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM ZAKONA

a) Ocjena stanja

Donošenje Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske predlaže se iz razloga jer su različita pitanja politike regionalnog razvoja uređena u nekoliko posebnih zakona. Pri tome, **cjelokupna materija regionalnog razvoja nije sustavno uređena općim propisom** kojim bi se izgradio odgovarajući sustav planiranja i upravljanja politikom regionalnog razvoja. Zbog toga, mnoga pitanja značajna za upravljanje tom politikom trenutačno nisu uređena niti jednim propisom. Vrlo često nedostaju mehanizmi koordinacije razvojnih aktivnosti kako na razini središnjih tijela državne uprave i drugih javnih tijela koji potiču razvoj tako i koordinacija središnje razine s nižim razinama teritorijalnog upravnog sustava Republike Hrvatske. Takvo stanje često dovodi do preklapanja funkcija te umanjuje potreban legitimitet i mandat središnjih tijela državne uprave za primjereno i učinkovito vođenje politike regionalnog razvoja, utemeljene na suvremenim načelima i praksi, koji trebaju osigurati postizanje optimalnog učinka razvojnih mjera.

U Republici Hrvatskoj trenutno postoji **fragmentarnost i nepotpunost pravnih propisa** koji uređuju specifična pitanja razvoja pojedinih, prvenstveno slabije razvijenih područja. Trenutačno neke dijelove ove materije uređuju: Zakon o područjima posebne državne skrbi koji je prvotno donesen još 1996. (Narodne novine br. 44/96., 57/96., 124/97., 78/99., 73/00., 87/00., 127/00., 94/01., 88/02., 42/05. i 90/05.), a tijekom 2008. usvojen je novi Zakon o područjima posebne državne skrbi (Narodne novine 86/08), Zakon o brdsko-planinskim područjima (Narodne novine 12/02, 32/02, 117/03, 42/05, 90/05, 80/08), Zakon o obnovi i razvoju Grada Vukovara (Narodne novine 44/01, 90/05, 80/08, 38/09) i Zakon o otocima (Narodne novine 34/99, 149/99, 32/02, 33/06). Zakon o područjima posebne državne skrbi i Zakon o obnovi i razvoju grada Vukovara posljedica su opravdane potrebe za obnovom onih dijelova teritorija Republike Hrvatske koji su bili pogođeni agresijom i ratnim operacijama za vrijeme Domovinskog rata. Međutim, riječ je o reaktivnoj politici koja je najvećim dijelom nastojala sanirati posljedice rata, ali bez dovoljno jasno izražene vizije budućnosti u pogledu planiranja i upravljanja razvojem. Nedostaje aktivna politika regionalnog razvoja koja će pružiti dovoljno elastične, a

istovremeno učinkovite, mehanizme uključivanja područja koja su ocijenjena kao područja koja trebaju posebnu potporu.

Nadalje, kako je **proces priključenja Europskoj uniji** iznimno značajan za cjelokupni razvoj Republike Hrvatske, a financijska sredstva koja zemljama kandidatkinjama, i kasnije članicama, stoje na raspolaganju velikim dijelom ovise o kvalitetnoj pripremi pojedine zemlje da prihvati i potroši sredstva koja su namijenjena poticanju projekata razvoja (tzv. apsorpcijski kapacitet) posebno je važno za svaku zemlju koja želi postati članicom EU da se kroz izgradnju institucionalnog, organizacijskog, pravnog, te personalnog i drugog kapaciteta pravovremeno **pripremi za učinkovito korištenje sredstava pretpriputnih i strukturnih fondova Europske unije**. U tom smislu potrebno je izgraditi prikladnu strukturu i osnažiti sveukupni upravni kapacitet u pogledu politike regionalnog razvoja koja predstavlja jedan od vrlo bitnih stupova sveukupne razvojne politike.

Politika regionalnog razvoja predstavlja **područje javne politike koje je relativno novo** u većini tranzicijskih zemalja. Te zemlje prolaze kroz procese transformacije svojeg gospodarskog i društvenog sustava i nerijetko posebnim Zakonom uređuju sustav upravljanja regionalnim razvojem. U tom pogledu, Republika Hrvatska ne predstavlja izuzetak. Slične Zakone kojima je uređen sustav planiranja i vođenja aktivne regionalne razvojne politike odavno imaju brojne tranzicijske zemlje. Među zemljama koje su usvojile takve Zakone vrijedi spomenuti Mađarsku (1994.), Sloveniju (1999.), Poljsku (2000.), Litvu (2000.), Latviju (2001.) Slovačku (2001.), Češku, Estoniju, itd. Osim toga, sve su od navedenih zemalja još u statusu kandidatkinja za članstvo u Europskoj uniji posebnim Zakonom uredile sustav upravljanja politikom regionalnog razvoja. Isto je i s Rumunjskom (1998.) i Bugarskom (1999.) koje su gotovo cijelo desetljeće prije pristupanja u punopravno članstvo EU posebnim Zakonom uredile upravljanje regionalnim razvojem. To im je omogućilo da izgrade potrebne strukture, steknu iskustvo u pogledu planiranja i upravljanja razvojem, te poprave prvotna rješenja koja nisu polučila zadovoljavajuće rezultate i prilagode cjelokupno vođenje regionalne razvojne politike vlastitoj upravnoj tradiciji i razvojnom usmjerenju. Neke od navedenih zemalja usvojile su već drugu generaciju Zakona o regionalnom razvoju (npr. susjedna Slovenija).

Regionalni se razvoj **ne može poistovjećivati s regionalizacijom**, tj. uvođenjem nekih novih (regionalnih) jedinica, eventualnim promjenama teritorijalne strukture jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, i slično. Novi Zakon nema svrhu promijeniti sustava lokalne i područne (regionalne) samouprave, iako taj sustav čini važnu sastavnicu okvira za upravljanje regionalnom razvojnom politikom i u velikoj mjeri determinira rješenja regulirana Zakonom o regionalnom razvoju. Politika regionalnog razvoja je javna politika, tj. sustavna djelatnost prema načelima unaprijed utvrđenima Zakonom o regionalnom razvoju, koju vodi središnja država pomažući i podupirući ravnomjeran i održiv gospodarski i ukupni društveni razvoj na čitavom državnom teritoriju. Kao partneri središnjoj vlasti u tom procesu trebaju sudjelovati jedinice područne (regionalne) i lokalne samouprave, budući da se većina razvojnih projekata realizira u suradnji s tim jedinicama. Regionalna razvojna politika, dakle, izravno ne ulazi u politička i s njima povezana pitanja odnosa središnje države i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,

nego se usmjerava na razvoj zemlje kao cjeline osiguravajući potrebnu koordinaciju, raspodjelu prava i odgovornosti između postojećih razina javnog upravljanja. Vođenje politike regionalnog razvoja s razine središnje države **ne znači intervenciju u pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu** niti smanjenje autonomije lokalnih sudionika u koncipiranju vlastitog razvoja. Naprotiv, njome se nastoje izgraditi mehanizmi partnerstva i suradnje između središnje te regionalne i lokalne razine vlasti.

Također, regionalna razvojna politika **ne umanjuje dosegnute standarde lokalne autonomije** prema Ustavu Republike Hrvatske, Europskoj povelji o lokalnoj samoupravi, drugim međunarodnim ugovorima i dokumentima. To je jasno izraženo u temeljnim odredbama predloženog Zakona koji jasno ističe zaštitu lokalne autonomije kao jedno od temeljnih načela vođenja politike regionalnog razvoja.

b) Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom o regionalnom razvoju

Zakon o regionalnom razvoju postavlja **pravni temelj upravljanja politikom regionalnog razvoja** u Republici Hrvatskoj.

Predloženim Zakonom uređuje se nekoliko vrlo značajnih pitanja:

1. Uvodi se praksa **partnerstva** kao osnovne metode rada u oblikovanju regionalne razvojne politike i kao temeljna institucionalna struktura koja treba omogućiti takvu participativnu metodu rada (partnerska vijeća).
2. Uvodi se jedinstveni **model ocjenjivanja i razvrstavanja** jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave prema stupnju razvijenosti kao i **jedinstveni sustav kriterija** za izdvajanja područja s razvojnim poteskočama.
3. Određuju se osnovni **planski dokumenti** putem kojih se programira regionalni razvoj, čime se stvara usuglašena i ujednačena osnova vođenja sveukupne razvojne politike Republike Hrvatske.
4. Jasno se određuje **uloga i odgovornost** nositelja regionalne razvojne politike **na razini središnje države**.
5. Jasno se određuje **uloga i odgovornost jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave** u koncipiranju i vođenju regionalne razvojne politike.
6. Institucionaliziraju se temeljna **načela** upravljanja regionalnom razvojnom politikom i uvodi jedinstvena terminologija.

Posebno značenje ovoga Zakona je u tome što se u njemu **sustavno uređuju strateški planski dokumenti Republike Hrvatske** na području upravljanja regionalnim razvojem, njihov odnos i međusobna usklađenost. Na taj se način pridonosi transparentom i strateškom vođenju sveukupne razvojne politike na osnovi višegodišnjih planskih dokumenata.

Zakon će poslužiti kao **instrument izgradnje sustava upravljanja regionalnim razvojem** koji će istovremeno biti ujednačen na cjelokupnom području Republike Hrvatske ali i usklađen s praksom i zahtjevima koji proizlaze iz pretpristupnih obveza Republike Hrvatske prema Europskoj uniji. Zakon će otvoriti mogućnosti prepoznavanja i

poticanja razvojnih potencijala u različitim dijelovima Republike Hrvatske. Toj svrsi trebaju poslužiti novi instrumenti koji će omogućiti realizaciju spomenutih ciljeva. To su, osim planskog dokumenta središnje razine, **planski dokumenti županijske razine (županijska razvojna strategija)** koji otvaraju mogućnost fleksibilnog prepoznavanja ciljeva razvoja pojedine županije.

Planiranje i provedba regionalne razvojne politike prema predloženom Zakonu organizira se na **nekoliko razina javne vlasti**. Jedno je razina središnjih tijela državne uprave usmjerenih na poticanje razvoja, a drugo je razina jedinica područne (regionalne) samouprave. Zakonom se nastoji snažno promovirati partnerstvo i suradnja između središnje i županijske razine kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri iskoristili razvojni potencijali cjelokupnog državnog teritorija. Svaka od navedenih razina ima važnu ulogu u promicanju sveukupnog razvoja Republike Hrvatske. Središnja razina je odgovorna za sveukupnu viziju razvoja i aktivno vodstvo u ostvarenju ciljeva regionalnog razvoja, dok se prepoznavanjem uloge županijske razine omogućava potrebna fleksibilnost i daju mogućnosti da županije samostalno usmjere vlastiti razvoj prema ostvarenju vlastitih specifičnih ali i sveukupnih ciljeva razvojne politike Republike Hrvatske. Takav pristup sukladan je načelu decentralizacije javnih poslova i omogućava svrhovitu realizaciju načela supsidijarnosti.

Kako je Republika Hrvatska radi vođenja regionalne statistike za potrebe kohezijske politike EU još 2007. podijeljena na tri statističke regije (Sjeverozapadna, Panonska i Jadranska Hrvatska) (Narodne novine 35/07), prijedlog Zakona prati tu podjelu. Tako se na razini statističkih (NUTS 2) regija ustrojava temeljna institucionalna struktura za upravljanje regionalnim razvojem ne ulazeći u administrativno-teritorijalnu podjelu zemlje. Riječ je o minimalnoj institucionalnoj infrastrukturi za realizaciju načela partnerstva na razini statističkih regija (Partnersko vijeće statističke regije). Međutim, navedene strukture se u potpunosti oslanjaju na jedinice područne (regionalne) samouprave (županije) s područja pojedine statističke regije, koje i dalje ostaju glavne poluge upravljanja regionalnim razvojem u Republici Hrvatskoj.

Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva tijekom 2008. i 2009. godine organiziralo je brojne radionice i konferencije na kojima se raspravljalo o Prijedlogu Zakona. Tako su neka od temeljnih načela na kojima počiva suvremeno vođenje politike regionalnog razvoja, kao što su partnerstvo s ključnim dionicima regionalnog razvoja, već ugrađena u prijedlog Zakona o regionalnom razvoju.

III. SREDSTVA KOJA SU POTREBNA ZA PROVEDBU ZAKONA

Provedba ovoga Zakona neće imati financijski učinak na Državni proračun Republike Hrvatske za 2009. godinu.

Zakonom se postojeći rashodi u Državnom proračunu, namijenjeni regionalnom razvoju, raspoređuju temeljem objektivnih pokazatelja – indeksa razvijenosti.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA O REGIONALNOM RAZVOJU REPUBLIKE HRVATSKE PO HITNOM POSTUPKU

Zbog potrebe usklađenja nacionalnoga zakonodavstva s propisima Europske unije na području reguliranja djelatnosti u regionalnom razvoju sukladno članku 161. Poslovnika Hrvatskog sabora predlaže se donošenje ovog zakona po hitnom postupku.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O REGIONALNOM RAZVOJU REPUBLIKE HRVATSKE

PRVI DIO

TEMELJNE ODREDBE

Glava I. OPĆE ODREDBE

Djelokrug Zakona

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju ciljevi i načela upravljanja regionalnim razvojem Republike Hrvatske, planski dokumenti, tijela nadležna za upravljanje regionalnim razvojem, ocjenjivanje stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i izvještavanje o provedbi regionalne razvojne politike.

Cilj politike regionalnog razvoja Republike Hrvatske

Članak 2.

- (1) Cilj je politike regionalnog razvoja pridonijeti gospodarskom rastu i razvoju Republike Hrvatske, sukladno načelima održivog razvoja, stvaranjem uvjeta koji će svim dijelovima zemlje omogućavati jačanje konkurentnosti i realizaciju vlastitih razvojnih potencijala.
- (2) Radi postizanja cilja iz stavka 1. ovog članka politikom regionalnog razvoja posebno se nastoji:
  - osigurati povezanost lokalnih i regionalnih razvojnih potreba s prioritetima razvoja središnje razine;
  - osigurati potporu slabije razvijenim područjima za povećanje i optimalno korištenje vlastitog razvojnog potencijala otklanjanjem uzroka razvojnih teškoća;
  - osigurati odgovarajuće mjere za ravnomjeran i održiv razvoj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u pograničnom području, odnosno u području uz državnu granicu, te poticati prekograničnu suradnju.

Temeljni pojmovi

Članak 3.

Objašnjenje pojmova u ovom Zakonu:

1. *indeks razvijenosti* - kompozitni pokazatelj koji se računa kao ponderirani prosjek više osnovnih društveno-gospodarskih pokazatelja radi mjerenja stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave
2. *planski dokumenti politike regionalnog razvoja* – Strategija regionalnog razvoja RH, županijske razvojne strategije i razvojna strategija Grada Zagreba
3. *politika regionalnog razvoja* označava cjelovit i usklađen skup ciljeva, prioriteta, mjera i aktivnosti usmjerenih na poticanje dugoročnoga gospodarskog rasta, sukladno načelima održivog razvoja dugoročno usmjerenog na smanjenje regionalnih razlika
4. *potpomognuto područje* - područje Republike Hrvatske koje je na temelju indeksa razvijenosti kriterija ocijenjeno kao područje koje prema stupnju razvijenosti zaostaje za nacionalnim prosjekom i čiji je razvoj potrebno dodatno poticati
5. *plan razvojnih programa* – prikaz planiranih rashoda vezanih uz provođenje investicija i davanje kapitalnih pomoći i donacija, sukladno Zakonu o proračunu donosi se za trogodišnje razdoblje
6. *statistička regija* - prostorna jedinica za statistiku 2. razine sukladno Nacionalnoj klasifikaciji prostornih jedinica za statistiku
7. *Strategija Vladinih programa* dokument kojim se utvrđuju glavna strateška područja djelovanja Vlade s postavljenim ciljevima, načinima ispunjavanja ciljeva te mjerama procjene rezultata, sukladno Zakonu o proračunu donosi se za trogodišnje razdoblje. Uz navedeno definira se i rang strateških prioriteta, ukupna zajednička vizija, strateški cilj i makroekonomski okvir.

NAČELA POLITIKE REGIONALNOG RAZVOJA

Solidarnost i usmjerenost

Članak 4.

Posebno poticanje razvoja potpomognutih područja temelji se na uzajamnoj solidarnosti svih građana Republike Hrvatske, a osobito se usmjerava na dodatno poticanje razvoja područja koja znatno zaostaju za nacionalnim prosjekom.

Jednake mogućnosti

Članak 5.

Politika regionalnog razvoja temelji se na potrebi stvaranja životnih uvjeta u kojima će svatko imati jednake mogućnosti za razvoj vlastitih potencijala, bez obzira na mjesto stanovanja i druge s tim povezane karakteristike.

Partnerstvo i suradnja

Članak 6.

(1) Politika regionalnog razvoja temelji se na partnerstvu i suradnji između javnog, privatnog i civilnog sektora, pod čim se razumijeva suradnja između tijela državne uprave, jedinica područne (regionalne) samouprave, jedinica lokalne samouprave,

gospodarskih subjekata, znanstvene zajednice, socijalnih partnera i organizacija civilnoga društva s područja statističke regije.

- (2) Planski dokumenti politike regionalnog razvoja donose se u postupku savjetovanja s odgovarajućim partnerskim vijećem.

Strateško planiranje

Članak 7.

Strateško planiranje regionalnog razvoja ostvaruje se donošenjem i provedbom višegodišnjih planskih dokumenata.

Udruživanje financijskih sredstava

Članak 8.

Financiranje regionalnog razvoja osigurava se udruživanjem sredstava iz različitih izvora namijenjenih pripremi, izradi i provedbi planskih dokumenata i razvojnih projekata kojima se postiže trajan i mjerljiv učinak na razvoj.

Praćenje i vrednovanje

Članak 9.

Provedba politike regionalnog razvoja sustavno se prati i vrednuje radi povećavanja djelatnosti, učinkovitosti i utjecaja na regionalni razvoj.

Održivost

Članak 10.

Politika regionalnog razvoja pridonosi skladnom i uravnoteženom razvoju Republike Hrvatske koji osigurava zaštitu i očuvanje prirodnog okoliša i raznolikosti kulturnog bogatstva.

Lokalna autonomija

Članak 11.

Politika regionalnog razvoja provodi se u skladu s autonomijom jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, zajamčenom pravnim poretkom Republike Hrvatske.

DRUGI DIO**STRATEŠKO PLANIRANJE REGIONALNOG RAZVOJA***Planski dokumenti politike regionalnog razvoja***Članak 12.**

- (1) Planski dokumenti politike regionalnog razvoja jesu Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske (dalje: Strategija), županijske razvojne strategije, odnosno strategija razvoja Grada Zagreba (dalje: županijske razvojne strategije).
- (2) Planski dokumenti politike regionalnog razvoja donose se sukladno razdoblju trajanja Strategije Vladinih programa.

*Strategija regionalnog razvoja***Članak 13.**

- (1) Strategijom se detaljnije utvrđuju ciljevi i prioriteti regionalnog razvoja Republike Hrvatske i način njihova postizanja, te institucionalni i planski okvir politike regionalnog razvoja.
- (2) Ciljevi i prioriteti definirani u Strategiji regionalnog razvoja predstavljaju smjernice pri izradi Strategije Vladinih programa.
- (3) Strategiju donosi Vlada Republike Hrvatske (dalje: Vlada), a nositelj je njezine izrade ministarstvo nadležno za regionalni razvoj (dalje: Ministarstvo).

*Županijska razvojna strategija***Članak 14.**

- (1) Županijska razvojna strategija je dokument jedinice područne (regionalne) samouprave u kojem se određuju ciljevi i prioriteti razvoja jedinice područne (regionalne) samouprave.
- (2) Županijsku razvojnu strategiju donosi jedinica područne (regionalne) samouprave u skladu s načelom Partnerstva i suradnje.
- (3) Plan razvojnih programa koji jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju obavezu donijeti sukladno Zakonu o proračunu mora biti u suglasju sa Županijskom razvojnom strategijom.
- (4) Sadržaj županijskih razvojnih strategija, metodologiju izrade i vrednovanje te druga pitanja s tim u svezi uređuje ministar nadležan za regionalni razvoj (dalje: Ministar pravilnikom).

Središnja elektronička baza razvojnih projekata

Članak 15.

- (1) Radi učinkovitijeg planiranja i praćenja provedbe politike regionalnog razvoja ustrojava se središnja elektronička baza razvojnih projekata (dalje: središnja baza razvojnih projekata).
- (2) Središnju bazu razvojnih projekata ustrojava i vodi Ministarstvo.
- (3) Obveznici upisa podataka iz stavka 2. ovoga članka u središnju bazu nositelji su razvojnih projekata.
- (4) Pod razvojnim projektom se podrazumijeva projekt izgradnje i/ili obnove komunalne, gospodarske, energetske i druge potporne infrastrukture za razvoj, izgradnju i/ili jačanja obrazovnih, kulturnih, znanstvenih i drugih institucija, jačanja i izgradnje društvenog kapitala te gospodarski i drugi projekti kojima se pridonosi regionalnom razvoju.
- (5) Detaljna pitanja vezana uz središnju bazu razvojnih projekata kao i nositelje razvojnih projekata i njihovu obvezu dostave podataka uređuje Ministar pravilnikom.

TREĆI DIO

INSTITUCIONALNI OKVIR I UPRAVLJANJE

**Glava I.
SREDIŠNJA RAZINA**

Nositelj
Članak 16.

- (1) Ministarstvo je nositelj politike regionalnog razvoja.
- (2) U pripremi i provedbi politike regionalnog razvoja sudjeluju i druga tijela državne uprave, odgovarajuća partnerska vijeća, te druga javna tijela koja svojim djelovanjem znatnije pridonose ostvarivanju ciljeva politike regionalnog razvoja.

Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske

Članak 17.

- (1) Agencija za regionalni razvoj (dalje: Agencija) je javna ustanova koju uredbom osniva Vlada Republike Hrvatske.

- (2) U obavljanju djelatnosti iz svog djelokruga Agencija:
- provodi dio programa iz nadležnosti ministarstva nadležnog za regionalni razvoj
  - ustrojava i vodi Upisnik upravnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, agencija i drugih pravnih osoba osnovanih s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja
  - obavlja administrativne i stručne poslove za potrebe rada Partnerskih vijeća statističkih regija
  - obavlja i druge poslove sukladno ovom Zakonu, aktu o osnivanju i Statutu Agencije.
- (3) Ustrojstvo, ovlasti i način odlučivanja te druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti i poslovanja Agencije uređuju se statutom sukladno ovom Zakonu i aktu o osnivanju Agencije.

Glava II. RAZINA STATISTIČKE REGIJE

Partnersko vijeće statističke regije

Članak 18.

- (1) Partnersko vijeće statističke regije savjetodavno je tijelo koje se osniva sukladno načelu Partnerstva i suradnje.
- (2) Partnersko vijeće statističke regije osniva se radi definiranja zajedničkih prioriteta jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području statističke regije i predlaganja razvojnih projekata na razini statističkih regija.
- (3) Administrativne i stručne poslove za potrebe rada Partnerskog vijeća statističke regije obavlja Agencija.
- (4) Detaljna pitanja vezana uz sastav, djelokrug i način rada Partnerskog vijeća statističke regije, te druga važna pitanja s tim u svezi uređuje Vlada uredbom.

Sudjelovanje u radu Partnerskog vijeća statističke regije

Članak 19.

U radu Partnerskog vijeća statističke regije sudjeluju predstavnici tijela državne uprave, jedinica područne (regionalne) samouprave, te jedinica lokalne samouprave, gospodarskih subjekata, znanstvene zajednice, socijalnih partnera i organizacija civilnog društva s područja statističke regije.

Glava III.
RAZINA PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

*Učinkovita koordinacija i poticanje regionalnog razvoja
na razini područne (regionalne) samouprave*

Članak 20.

- (1) Jedinica područne (regionalne) samouprave nositelj je razvoja na regionalnoj razini i u planiranju razvoja surađuje s jedinicama lokalne samouprave sa svojeg područja.
- (2) U svrhu učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja jedinice područne (regionalne) samouprave ustrojavaju upravna tijela, odnosno osnivaju agencije kao javne ustanove i trgovačka društva u stopostotnom vlasništvu jedinica područne (regionalne) samouprave.
- (3) Osnivači i vlasnici pravnih osoba iz stavka 2. ovoga članka mogu biti više jedinica područne (regionalne) samouprave i jedinica lokalne samouprave.

Upisnik ustrojstvenih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, agencija i drugih pravnih osoba osnovanih s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja

Članak 21.

- (4) Agencija ustrojava i vodi Upisnik upravnih tijela jedinica područne (regionalne) samouprave, agencija i drugih pravnih osoba osnovanih s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja, (dalje: upisnik).
- (5) Sadržaj i način vođenja upisnika iz stavka 1. ovoga članka, uvjete za upisnik i druga pitanja s tim u vezi uređuje Ministar pravilnikom.

ČETVRTI DIO

**OCJENJIVANJE I RAZVRSTAVANJE JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE
(REGIONALNE) SAMOUPRAVE PREMA STUPNJU RAZVIJENOSTI I
POTPOMOGNUTA PODRUČJA**

Glava I.

**OCJENJIVANJE I RAZVRSTAVANJE JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE
(REGIONALNE) SAMOUPRAVE PREMA STUPNJU RAZVIJENOSTI**

Indeks razvijenosti

Članak 22.

- (1) Ocjenjivanje stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave temelji se na indeksu razvijenosti.

- (2) Pokazatelje za izračun indeksa razvijenosti, izračun vrijednosti indeksa razvijenosti, udio pojedinog pokazatelja u ukupnoj vrijednosti indeksa razvijenosti i druga pitanja s tim u svezi uređuje Vlada uredbom.

Ocjenjivanje stupnja razvijenosti

Članak 23.

- (1) Postupak ocjenjivanja stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave provodi Ministarstvo na temelju indeksa razvijenosti iz članka 22. ovoga Zakona.
- (2) Ocjenjivanje stupnja razvijenosti iz stavka 1. ovoga članka provodi se svake tri godine.

Razvrstavanje jedinica područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti

Članak 24.

Jedinice područne (regionalne) samouprave razvrstavaju se prema indeksu razvijenosti iz članka 23. ovoga Zakona u:

- I. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti manja od 75% prosjeka Republike Hrvatske;
- II. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 75% i 100% prosjeka Republike Hrvatske;
- III. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 100% i 125% prosjeka Republike Hrvatske;
- IV. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti veća od 125% prosjeka Republike Hrvatske.

Razvrstavanje jedinica lokalne samouprave po stupnju razvijenosti

Članak 25.

Jedinice lokalne samouprave razvrstavaju se prema indeksu razvijenosti iz članka 23. ovoga Zakona u:

- I. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti manja od 50% prosjeka Republike Hrvatske;
- II. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 50% i 75% prosjeka Republike Hrvatske;
- III. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 75% i 100% prosjeka Republike Hrvatske;
- IV. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 100% i 125% prosjeka Republike Hrvatske;
- V. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti veća od 125% prosjeka Republike Hrvatske.

Glava II.
POTPOMOGNUTA PODRUČJA

Utvrđivanje potpomognutih područja

Članak 26.

- (1) Status potpomognutog područja stječe:
  - jedinica područne (regionalne) samouprave razvrstana u skupinu I. iz članka 24., podstavka 1. ovoga Zakona,
  - jedinica lokalne samouprave razvrstana u skupinu I. ili II. iz članka 25., podstavaka 1. i 2. ovoga Zakona.
- (2) Mjere posebnog poticanja razvoja potpomognutih područja uređuju se posebnim zakonom.

Odluka o razvrstavanju prema stupnju razvijenosti

Članak 27.

- (1) Odluku o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti donosi Vlada na prijedlog Ministarstva, a na temelju indeksa razvijenosti iz članka 24. i 25. ovog Zakona.

Praćenje stupnja razvijenosti

Članak 28.

- (1) Ministarstvo kontinuirano prati stupanj razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.
- (2) Tijela državne uprave i druga javnopravna tijela dužna su na zahtjev Ministarstva dostaviti podatke iz očevidnika i drugih evidencija koja vode navedena tijela potrebne za praćenje stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Prijelazno razdoblje isključivanja

Članak 29.

Jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave koja sukladno članku 23. stavku 2. ovog Zakona ne ispunjava uvjete za zadržavanje statusa potpomognutog područja zadržava taj status najdulje do isteka godine dana od dana donošenja odluke o razvrstavanju iz članka 22. ovog Zakona.

PETI DIO

IZVJEŠTAVANJE O PROVEDBI REGIONALNE RAZVOJNE POLITIKE

Obaveze izvještavanja

Članak 30.

- (1) Središnja tijela državne uprave podnose godišnje izvješće Ministarstvu o učincima provedbe programa središnje razine najkasnije do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu.
- (2) Godišnje izvješće o rezultatima provedbe programa središnje razine za prethodnu godinu Ministarstvo podnosi Vladi najkasnije do 30. travnja tekuće godine.

ŠESTI DIO

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Razvrstavanje prema stupnju razvijenosti

Članak 31.

- (1) Odluku o razvrstavanju iz članka 27. ovoga Zakona Vlada će donijeti za trogodišnje razdoblje u roku od šest mjeseci od dana donošenja ovoga Zakona.
- (2) Područja koja imaju status potpomognutog područja sukladno Zakonu o područjima od posebne državne skrbi i Zakonu o brdsko-planinskim područjima, a prema razvojnom indeksu neće biti izdvojena kao područja s razvojnim teškoćama, moći će primiti pomoć osiguranu za potpomognuta područja do 01. siječnja 2012. godine.

Postojeći podzakonski akt koji ostaje na snazi

Članak 32.

Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske osnovana Uredbom Vlade Republike Hrvatske (Narodne novine br. 155/08) nastavlja s radom sukladno odredbama ovog Zakona.

Donošenje podzakonskih propisa

Članak 33.

- (1) Pravilnik iz članka 14. stavka 4. ovog Zakona Ministar će donijeti u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

- (2) Pravilnik iz članka 15. stavka 4. ovoga Zakona Ministar će donijeti u roku od 120 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.
- (3) Uredbu iz članka 18. stavka 4. ovoga Zakona Vlada će donijeti u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.
- (4) Pravilnik iz članka 21. stavka 2. ovoga Zakona Ministar će donijeti u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.
- (5) Uredbu iz članka 22. stavka 2. ovoga Zakona Vlada će donijeti u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Stupanje na snagu

Članak 34.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE ODREDBI PRIJEDLOGA ZAKONA O REGIONALNOM RAZVOJU

Uz članak 1.

Članak prvi određuje djelokrug Zakona.

Uz članak 2.

Utvrđuju se temeljni ciljevi politike regionalnog razvoja. Zakon o regionalnom razvoju prije svega ima snažnu instrumentalnu svrhu, a ta je osigurati pravnu osnovu provedbe Strategije regionalnog razvoja i ostvarivanje ciljeva politike regionalnog razvoja. Međutim, Zakon neće *ipso facto* osigurati ostvarenje navedenih ciljeva. Iako on predstavlja jedan od značajnijih mehanizama za ostvarenje zacrtanih ciljeva i u tom ga se smislu može smatrati odrazom proaktivnog pristupa razvojnoj politici, najveći dio posla počinje nakon njegovog donošenja. Izgradnja i jačanje institucionalnog kapaciteta na svim razinama, osmišljavanje i razrada konkretnih mjera za poticanje razvoja, itd. samo su neke od aktivnosti koje treba poduzeti nakon donošenja Zakona.

Uz članak 3.

Definira temeljne pojmove na području politike regionalnog razvoja. Ovim se člankom definira sustavan i usuglašen kategorijalni aparat za učinkovito upravljanje politikom regionalnog razvoja. *Ratio* članka je izgraditi zajednički okvir razumijevanja relativno nove problematike regionalnog razvoja te olakšati daljnje tumačenje i primjenu pojedinih odredaba Zakona. Njegova vrijednost je posebno u tome što se ponekad pojmovi iz stranih jezika – uglavnom engleskog – nekritički preuzimaju u domaći pravni sustav, a to nerijetko rezultira postojanjem riječi, tj. fraza bez posebnog značenja i smisla.

Uz članke 4.-11.

Navedenim se člancima naznačuju temeljna načela kojima se treba rukovoditi upravljanje politikom regionalnog razvoja. Pored toga, temeljna načela trebaju poslužiti lakšem razumijevanju smisla zakonskog teksta i tumačenju pojedinih odredaba radi lakše primjene zakonskih rješenja u praksi. Navedena načela odražavaju temeljne principe za upravljanje strukturnim instrumentima EU, ali i specifične hrvatske okolnosti u kojima se odvija upravljanje politikom regionalnog razvoja. Posebno vrijedi istaknuti načela održivosti, zaštite lokalne autonomije, te načelo javnosti i transparentnosti.

Uz članak 12.

Uređuju se strateški planski dokumenti politike regionalnog razvoja i stvara se temelj za njeno vođenje u Republici Hrvatskoj. Članak postavlja pravni temelj za niz planskih dokumenata koji trebaju biti u međusobnom suglasju u pogledu razrade razvojnih ciljeva i prioriteta. Na taj se način, cjelokupna materija planiranja regionalnog razvoja sustavno uređuje u jednom općem propisu. Pored toga, stvara se mogućnost usuglašenog i sustavnog planiranja razvojnih aktivnosti kroz nekoliko planskih dokumenata. Na razini središnje državne uprave to je Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske. Na razini jedinica područne (regionalne) samouprave Zakon predviđa županijske razvojne strategije. Planski dokumenti politike regionalnog razvoja donose se sukladno razdoblju trajanja Strategije Vladinih programa.

Uz članak 13.

Člankom se osigurava pravni temelj za pripremu i provedbu Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske. Riječ je o temeljnom dokumentu za poticanje regionalnog razvoja i postizanje ciljeva regionalne razvojne politike. Na taj se način uređuje osnovni planski dokument kojim treba razraditi temeljne pravce regionalnog razvoja Republike Hrvatske. Operativnu izradu Strategije, njezinu provedbu i praćenje osigurava Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Uz članak 14.

Člankom se uređuje županijska razvojna strategija kao temeljni planski dokument jedinice područne (regionalne) samouprave. Tim se dokumentom trebaju odrediti osnovni pravci županijskog razvoja i istovremeno osigurati suglasnost i razrada nacionalnih ciljeva i prioriteta razvoja. Plan razvojnog programa koji jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju obavezu donijeti sukladno Zakonu o proračunu mora biti u suglasju sa Županijskom razvojnom strategijom.

Uz članak 15.

Uređuje se ustrojavanje središnje elektroničke baze razvojnih projekata koju bi na temelju prijedloga razvojnih projekata koje dostavljaju njihovi nositelji trebalo voditi Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva.

Uz članak 16.

Ovim i sljedećim člancima stvara se pravni temelj za koordinaciju sveukupnog planiranja i upravljanja regionalnim razvojem. Također, na normativnoj se razini oblikuje temeljna institucionalna struktura za ostvarivanje tog cilja. Kao glavni nositelj politike regionalnog razvoja predloženim člankom određuju se Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva. Pored toga, postavlja se temelj koordinacije s drugim tijelima državne uprave, posebice Središnjim državnim uredom za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU i javnim tijelima koja svojim djelovanjem znatnije pridonose ostvarivanju ciljeva politike regionalnog razvoja.

Uz članak 17.

Uređuje se djelokrug Agencije za regionalni razvoj. Agencija je osnovana Uredbom Vlade RH krajem 2008. («Narodne novine»155/08), a ovim se člankom širi njezin djelokrug i na poslove povezane s provedbom Strategije regionalnog razvoja. Agencija je tijelo osnovano od strane Vlade Republike Hrvatske, nadzor nad zakonitošću njezina rada provodi Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva, a njezina je zadaća provedba dijela programa za koje je navedeno ministarstvo nadležno.

Uz članak 18. i 19.

Kroz Partnersko vijeće statističke regije operacionalizira se načelo partnerstva na razini statističkih regija. Partnersko vijeće statističke regije ustrojava se radi savjetovanja u odabiru, izradi i praćenju provedbe projekata statističke regije i zajedničkih razvojnih projekata te usuglašavanja različitih subjekata i njihova sudjelovanja u planiranju razvoja na području statističke regije.

Uz članak 20. i 21.

Posebno se uređuje uloga jedinica područne (regionalne) samouprave kao nositelja razvoja na regionalnoj razini i njihova suradnja u planiranju razvoja s velikim gradovima i ostalim jedinicama lokalne samouprave sa njihovog područja.

U svrhu učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja jedinice područne (regionalne) samouprave i lokalne samouprave predviđeno je ustrojavanje posebne ustrojstvene jedinice odnosno agencije ili druge pravne osobe te upisivanje istih u Upisnik.

Uz članke 22.-25.

Navedeni članci uređuju objektivizirani indeks razvijenosti na osnovi kojeg se mjeri razvijenost svih jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave. Ocjenjivanjem stupnja razvijenosti i razvrstavanjem obuhvaćene su sve jedinice područne (regionalne) i lokalne samouprave s ciljem utvrđivanja njihovog gospodarskog i društvenog zaostajanja za nacionalnim prosjekom. Svrha takvog pristupa je precizno određivanje stupnja razvijenosti pojedinih područja Republike Hrvatske kako bi se prema tome oblikovale mjere poticanja razvoja koje će odgovarati potrebama razvoja takvih područja, odredile financijske i druge vrijednosti regionalnih razvojnih poticaja koje Republika Hrvatska alocira jedinicama područne (regionalne) samouprave, jedinicama lokalne samouprave, te daje pravnim odnosno fizičkim osobama za provedbu ovog Zakona i na njemu utemeljenih aktivnosti i mjera politike regionalnog razvoja.

Uz članke 26.- 29.

Na temelju modela ocjenjivanja stupnja razvijenosti utvrđuju se potpomognuta područja. Riječ je o područjima koja u društvenom i gospodarskom smislu zaostaju za nacionalnim prosjekom Republike Hrvatske. Zakonom se utvrđuju dvije temeljne kategorije potpomognutih područja, a to su jedinice područne (regionalne) samouprave (županije) i jedinice lokalne samouprave (općine i gradovi). Odluku o razvrstavanju donosi Vlada Republike Hrvatske na temelju kriterija propisanih ovim Zakonom i podzakonskim propisom (uredbom) na temelju prethodno provedenog postupka ocjenjivanja stupnja razvijenosti. Na taj se način osigurava zakonsko uporište ocjenjivanju stupnja razvijenosti s obzirom da su kriteriji za stjecanje statusa područja s razvojnim poteškoćama jasno određeni Zakonom o regionalnom razvoju, a Vladi se prepušta provedba i razvrstavanje jedinica s obzirom na postupak ocjenjivanja. Takvim pristupom normiranju rasterećuje se tekst zakona od numeriranja jedinica koje ulaze u kategoriju jedinica s razvojnim poteškoćama (dosadašnja praksa), a istovremeno se osigurava zakonitost djelovanja tijela državne uprave. Kad određena jedinica stekne status područja s razvojnim poteškoćama taj status zadržava najmanje tri godine (3+1 godina prijelaznog razdoblja isključivanja – čl. 23. st. 2. i čl. 29.). Također, utvrđuje se obveza nadležnog ministarstva da kontinuirano prati stupanj razvijenosti jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave kako bi se mjere poticanje razvoja mogle redefinirati ili poboljšati s obzirom na njihov razvojni učinak.

Uz članak 30.

Uređuje se odgovornost središnjih tijela državne uprave za praćenje provedbe planskih dokumenata, vrednovanje u postupku izrade, provedbe i nakon provedbe. Ove obveze trebaju osigurati da planski dokumenti ne ostanu mrtvo slovo na papiru već da postanu učinkoviti instrumenti koji će predstavljati osnovu ravnomjernijeg razvoja na cjelokupnom području Republike Hrvatske.

Uz članke 31.-34.

Uređuju postupak stupanja na snagu Zakona o regionalnom razvoju, rokove donošenja podzakonskih akata, postojanje podzakonskog akta kojim je osnovana Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske, te obveze usklađivanja s odredbama Zakona.